

TAKDİM

Tasavvuf: İslâm'ın Kalbi isimli bu müstesna eserin yazarı *Şeyh Khaled Bentounès*, tüm yaşamını İslâm'ın gerçek mânâda anlaşılmasına ve yaşanmasına adanmış, ışığını dünyanın dört bir yanına yansıtarak bu minvalde Doğu ve Batı dünyaları arasında güvenli bir mânevî köprü oluşturmuştur. Söz konusu eserde, kendi yaşamından yola çıkarak, okuyucularını öze hakîkate doğru inşirah veren zevkli bir yolculuğa çıkarmaktadır. Kendimizden kendimize olan bu mânevî yolculuğun İlâhî sırları satırlar arasından temâyüz etmede, böylelikle günümüz insanını, ihtiyaç duyduğu en önemli faziletleri kendi iç dünyasında keşfetmeye yönlendirmektedir.

Devrimizin çok seçkin mânevî büyüklerinden biri olan *Şeyh Khaled Bentounès*'in *Tasavvuf: İslâm'ın Kalbi* isimli değerli eserini Türk okuyucularıyla buluşturan *Nefes Yayınevi*'ne ve bu konuda emeği geçen herkese şükranlarımızı sunuyor; bu müstesna eserin, kültür dünyamıza zenginlik ve muhabbet katmasını niyaz ediyoruz.

H. Nur Artıran

Şefik Can Uluslararası
Mevlânâ Eğitim ve Kültür Vakfı Bşk.

İstanbul/2017

ÖNSÖZ

Müslüman bir şeyhin, kendi yayınladığı eserine Katolik bir papazdan önsöz yazmasını istemesi çok rastlanır bir durum değildir. Onur duyduğumu ve aynı zamanda bana duyulan bu güven ve dostluğa layıkıyla karşılık verememekten korktuğumu itiraf ediyorum.

Şeyh Khaled Bentounès, Müslüman dünyasından on binlerce üyesi olan Alawiya tarikatı adındaki büyük mistik bir tarikatın mânevî önderidir. 80'li yılların başında, kendisinin Paris bölgesinde idare ettiği İslâm Arkadaşları Derneği'nden bahsedildiğini duymuş ve bu şekilde onunla ilk temasımı kurmuştum. Daha sonra, Hazret-i Muhammed'in hayatı üzerine en güzel eserlerden birinin yazarı olan Martin Lings'in yazdığı, anne tarafından büyük dedesi olan şeyh Ahmed el-Alawi (1869-1934) hakkındaki kitabı keşfettim. Alawiya tarikatının kurucusu olan bu 20. yüzyılın Müslüman azizinin şahsiyeti beni çok etkiledi. Öyle ki birkaç yıldır çalışma masamın üzerinde, Hazret-i İsâ'ya benzeyen bu çok güzel çehreli yaşlı "Hak dostu"nun bir fotoğrafı vardır. Daha sonra tarikatın Parisli ve Lyonlu üyeleriyle tanıştım ve şeyh Khaled'in baba tarafından dedesi olan şeyh 'Adda Bentounès'in düşünce ve yazılarını da hayranlıkla keşfettim, zira kendisi de ona borçlu olduğumuz "*İsâ, Allah'ın Rûhu*" isimli güzel bir eserin yazarı olan büyük bir mânevî şahsiyettir.

Pek tabii olarak, Alawiya tarîkatının temsil ettiği mânevî akımı gittikçe daha çok tanıyışım, bende bir gün şeyh Khaled'le tanışma arzusunu körüklüyordu. Beklediğim bu olay 1993 yılında, ortak bir arkadaşımızın Arte kanalında yaptığı bir yayında bizi kameralar önünde sohbet etmeye davet etmesiyle gerçekleşti. Şeyh'le aynı yaşta olmamızın da kolaylaştırmasıyla hemencecik birbirimizi dost gibi hissettik. Sadeliği beni ânında etkiledi: O, Allah'ı arayan on binlerce kişinin mânevî kılavuzu, kendini, çevresinde saray alayı olmadan, diğerlerinden hiç de farklı gözükmeyen Avrupaî bir giyimle, sıradan bir insan gibi tanıtıyordu. Beni daha da şaşırtan şey şu oldu: Çok büyük bir neşeyle, kendisine sorular sorulan taraf değil de soruları soran taraf olmayı kabul etmişti! Tüm yayın boyunca, bana rahiplik görevim ve ırkçılığa karşı yürüttüğüm faaliyetler hakkında soru soran o oldu. Normalde, tarîkat mensuplarının ondan güçlü söz beklediklerini bildiğimden iyice afalladım!

Bugün, Bruno ve Romano Solt'un inisiyatifinde yayınladığı sohbetlerden oluşan bu kitap, benim için gerçek bir neşe kaynağıdır ve ümit ederim ki o, en farklı dinî ve felsefî ufuklara sahip okuyucular tarafından paylaşılacaktır.

Nitekim bu kitap, başlı başına bir olaydır. Çünkü, ilklerden biri olarak, bir Müslüman din adamı büyük bir kitleye, ve özellikle İslâm'la pek de alakası olmayan Batılı bir kitleye, inancını, Allah'la ilişkisini ve her şeyin üstünde olan ve aynı zamanda her şeye müdahil olan O'nu tanımak için kullandığı yolları açıklıyor.

Günümüzde tasavvuf, bazen bütün dinlerin üstünde olan bir yol olarak tanıtılır. Şeyh Khaled ise onun kökünü, aslında bir meyvesi ve belki de kalbi olduğu İslâm'ın içine

yerleştiriyor. Sûfîler Sonsuz olanın Varlığı'ndan faydalana-
bilmek için öncelikle Kur'ân'ın içine dalarlar. Şeyh Ahmed
el-Alawi'nin *Divan*'ında çok güzel bir şekilde ifade ettiği
gibi, Peygamberimiz Hazret-i Muhammed'e gelen Kitap,
"kalplerimize ve dillerimize yerleşti ve kanımıza, etimize,
kemiklerimize ve bizde var olan her şeye karıştı."

Şeyh Khaled, genellikle tarikatına bağlı olanlara aktardı-
đı deneyim ve öğretimin bir kısmını, sadelikle ama aynı
zamanda tüm derinliğiyle sunarak İslâm'a ve hakikate büyük
hizmet etmiş oluyor. Zira bugünün Müslüman dünyasının
maalesef mâruz kaldığı, içlerimize şiddet dolu resimlerin işle-
miş olduğu bir ortamda birçok günümüz insanının tahmin
bile etmediği ve eşine az rastlanır mânevî zenginlikteki bir
mistiği tanımamıza imkân veriyor. Değişik eğilimler içeren
bu mistik, İslâm'ın sünnet ehli ortamlarında bazen şüpheli
olarak görüldü ama aynı zamanda İslâm'ın en güzel duâları-
na, en güzel ilâhîlerine, en güzel şiiirlerine ilham kaynağı oldu.

Sahravî Afrika'dan geçerek Hindistan'dan Balkanlara kadar
Müslüman dünyasının büyük bir kısmına İslâmî mesajı sûfi-
ler ulaştırmışlardır. Bugün, radikal İslâmî akımların ve/veya
köktenci akımların darbeleriyle tasavvuf ortadan kalkacak
olursa bu durum, İslâm dünyası için ve tüm insanlığın dinî
arayışı için büyük bir kayıp olur.

Bir Katolik rahip olarak kendimi senkretizme koyuveremem.
Hristiyanlık ve İslâm, Mûsevîlikle aynı İbrâhimî ağaçtan
çikan dallar olmakla birlikte, Allah'a bakış açısı ve O'nu tanı-
ma hakkında derin ayrılıklar göstermektedir. Ama "*Allah'ı
anınca kalpleri ürperenler*" (Enfâl, 2) karşısında ve Allah
dışındaki her şeyi kendilerinden boşaltıp Allah'la dolmayı
arzulayan saf canlar ve üstün ruhlar karşısında hayranlık

duymamak mümkün müdür? İçlerinde Allah'ın zikrini dâima canlı tutanların, Allah'ı içlerinde taşıdıklarını görmemek mümkün müdür ki O (c.c), Kur'ân'ı okuduğumuzda şöyle buyurur: “Biz [Allah] O'na [İnsana] şah damarından daha yakınız.” (Kâf, 16) Hristiyan ve İslâm ilâhiyatçıları ve fıkıhçıları -ki gerekliler- Allah hakkında edilmiş bir söz üzerine tamamen hemfikir olamazlar. Buna karşın, Allah anıldığı ve ismi zikredildiği zaman ortaklaşa ürperen gönüllere sahip, duâ eden erkeklerin ve kadınların bu konuda paylaşacak sahici bir şeyleri vardır.

Öncelikle şeyh Ahmed el-Alawi ve ondan sonra gelen şeyh 'Adda Bentounès ve şeyh el-Mehdî Bentounès, Hazret-i Îsâ'nın zâtına çok özel bir bağlılık duydular. Müslüman geleneğinin en güzel çizgisinden hareketle “Îsâ ilâhî söz konuşan ilâhî bir zattı; bizlere kendisini söz olarak gösteren ilâhî ruhtu.” diyorlardı ki bütün bunlar Hristiyanların kalplerine hitap eden şeylerdir. Şeyh Khaled de aynı sadakatin çizgisi üzerinde yürüyor. Müslüman imanının ona gösterdiği yollardan çıkmaksızın, Hristiyanlara karşı saygısı çok büyüktür. Umarım kitabı da Hristiyanları -ve başkalarını- İslâm'a saygı duyup onu öğrenmeye ve İslâm'ın en güzelini sevmeye davet eder. Günümüz dünyasının, müminlerin birbirlerini anlayıp sevmeleri için bu gayrete ihtiyacı vardır.

Christian Delorme
Lyon Piskoposluğunun Rahibi

ÇEVİRMEN ÖNSÖZÜ

Bir dostumun Kâbe-i Muazzama'ya karşı uykuya daldığında gördüğü rüyasını hatırlatıyor bu kıymetli eser. Cameron Ashkar isimli bu temiz kişi, rüyasında Hızır Aleyhisselâm'a (r.a.), İslâm ile ilgili dünyada yolunda gitmeyen şeylerden bahsedip şu cevabı alıyordu: "Bu meselelerle uğraşmayı bırak. İki tane İslâm var. Birincisi Peygamberimiz'in (s.a.s.) getirdiği İslâm, ikincisi ise kimi insanların kendi algılarına göre İslâm sandıkları İslâm. Sen ilkinе tâbi olduğun için şükretmeye bak."

"*Tasavvuf: İslâm'ın Kalbi*" adlı bu eser; bize ilk sayfasından son sayfasına kadar Peygamberimiz'in (s.a.s.) getirip o dönemde çevresindekilere anlattığı orijinal hâliyle İslâm'ı sunması sebebiyle okuyanların hayatını değiştirecek, geliştirecek ve onları aydınlık güzelliklere götürececek bir eserdir.

Mehmet Tarık Can

GİRİŞ

Bugün İslâm, kendi kimliğini ararken bâriz olarak bir kriz yaşıyor! Korkular ve cehâlet sebebiyle, sıklıkla ideolojilere hasredilmektedir. Geçmişinin zenginliğine rağmen, bu çok eski kültür belki de modern dünyanın gerektirdiklerine her zaman uyum sağlayamadı.

Bentounès bizimle bu konudaki kaygılarını paylaştı; sözüm ona İslâm'ın yararı bahanesiyle ve politik amaçlar uğruna ilim prangalandı ve bir yenilenme getirebilecek Müslüman âlimleri dinlenilmedi. Peygamber Muhammed'in mesajını sadece bir ideoloji olarak gösterenler, İslâm'ı, kendi günlük çıkarlarını tercih ederek ve İslâm'ın çıkarlarına aykırı olarak istismar ediyorlar.

Aşırı Müslümanlığın aktüalitesiyle, medyanın sahnesinde en ön sırada bulunan bir "İslâm" vardır. Birçok ülkede günbegün büyüyen bu olay, ne göz ardı edilmelidir ne de abartılmalıdır ama ormanı görmemizi engelleyen ağaç konumuna da dönüşmemelidir.

İslâm'ın bir başka yönünün, bir başka yüzünün de olduğunu acilen söylemenin zamanı gelmiştir. Amadou Dramé¹'nin çok güzel özetlediği gibi: "İslâm, insanın bütünlüğüne hitap eden bir dindir. Onun vücudunu, rûhunu ve onu yöneten mad-dî-mânevî yasaları hesaba katar. İslâm, Allah'a teslimiyettir

1 Bkz: *La Revue des Amis de l'Islam (İslâm'ın Arkadaşlarının Dergisi)*, no: 7, s.17; "İslâm'ın perspektifi", bkz. *Aurores*, no: 59, Kasım 1986.

ve hakîkate erme yoludur. İslâm, hayatı bütününü ve insanın hâlini olduğu gibi kabul etmeyi tavsiye eder. Bu mânâda, zâhir-bâtın, dünyevî-kutsal, maddî-mânevî gibi zıtlıkları uzlaştıran, birbirlerinin çatışmalarına son veren ve böylece her şeyi bünyesinde uyumlu bir şekilde içeren dengeli bir dindir.”

Zira tenkitlere, bazı talihsiz müdahale ve manipülasyonlara rağmen İslâm, özü itibarıyla, her dönemde ve her mekânda yeni bir boyutla yaşanabilecek ebedî bir mesajdır. İslâm ümmeti içinde, halkların çeşitliliği olağanüstüdür. Kültürel bir dünya, Moğol'u, Türk'ü, Endonezyalıyı, Mağripliyi ayırır ama buna rağmen hepsi aynı mesaja tâbidirler ve ona kendi sosyo-kültürel ortamları içinde gelişmelerini göz ardı etmeksizin riayet ederler.

Bu din, Müsevîlik ve Hristiyanlıktan geçen, bir nebevî tebliğ sürecinin içinde yer alır. Esasen, aynı mânevî potadan çıkmış bu üç dinin kendi aralarında yüzyıllardır büyük bir anlaşmazlık ve tahammülsüzlük yaratabilmiş olmalarını müşâhede etmek şaşırtıcı ve üzücüdür.

Müslüman mistiğini oluşturan bin yıllık gelenek olan *tasavvuf* (sûfilik) bu dinin tam merkezindedir. Tasavvuf bir mânevî zincir aracılığıyla canlı tutulmuş ve aktarılmıştır. *Alawiya tarikatında* (yol), peygamber Hazret-i Muhammed ile onun damadı ve kuzeni Hazret-i Ali'den bu yana, hiç kesilmeden birbirini takip eden kırk beş mürşit mevcuttur ve yol onun günümüzdeki temsilci olan şeyh Khaled Bentounès'e kadar ulaşmıştır.

Bentounès, 1949 yılında, küçük kıyısal bir Cezayir şehri olan Mostaganem'de dünyaya geldi. İslâm'ın önemli bir mâbedi sayılan bu şehir, 1840'ta Fransızların, şeyh Abd el-Kader'in savaşılarını kuşatma altına aldığı Mazagran Savaşı'na sah-

nelik yapmış olmasıyla da ünlüdür. İçinde fıkıhçıları ve aralarında anne tarafından büyük dedesi olan ünlü Müslüman velîsi şeyh el-Alawî'nin de olduğu din adamlarını barındıran Mostaganem'in eski bir ailesinden gelmektedir.

Babasının vefatında, 1975 yılının nisan ayında, hakimler meclisi tarafından *tarîkatın şeyhi* ilan edilecektir. Bu onun için tamamıyla sürpriz olacaktır, çünkü bu misyonu îfâ etmek için kendini başkalarından daha az liyâkat sahibi olarak görür. Ancak, seçilmesinden sonra, köklü bir derûnî değişim yaşayacaktır ki bu olay bu reddi râzî olma hâline çevirecektir.

Bugün ise, meslekî uğraşlarına rağmen, kendisi de geleceksel bir öğreti olan tasavvufu, bu İslâm'ın özünü, andaki sessizliğin içinde "Allah'ı aşk etmeyi" yeniden öğreten bu mistiği aktarmak için Avrupa'yı, Afrika ülkelerini ve Orta Doğu'yu dolaşmaktadır.

Şeyh, gizli olan, hatta yakalanması güç olan bir insandır. Onun yanındayken bir var olma meziyetiyle kendini silme sanatı keşfedersiniz ki bunlar insanın hakiki tabiatının temeli hakkında bir öğretim oluşturur.

Bu kitabı gerçekleştirme fikrinin oluşmasıyla ilk temaslar arasında üç yıl geçtiğini itiraf etmemiz gerekir. Kendisi bu fikri asla reddetmedi, ancak bizleri sabra teşvik etti ve böylece projenin olgunlaşmasını sağladı. Belli bir oranda, kendi deneyimini paylaşmaya hazırdı ama bunu yaparken de kat'iyen kendinden bahsetmek istemiyordu, hele hele başkalarını kendi dinine çevirmek gibi çabası hiç mi hiç yoktu. Bununla birlikte, daha önce hiç kitap yazmamış olması ve bunun ilk olmuş olması bizleri ayrıca minnettar kılmıştı.

Bu konu hakkında genel olarak okuyabileceklerimizin aksine, bu kitap, tasavvuf üzerine bir akademik bilgiler mecmuası

değildir ama yaşanmış mânevî bir deneyimin şâhitliği ve onun paylaşımıdır. Bu eser, bin yıllık bir öğretinin temellerini hatırlatır ve şeyhin de kitabın içindeki sohbetlerde sık sık tekrar edeceği gibi, onu okumak hiçbir zaman uygulamanın yerini tutamayacaktır. Ayrıca bir gün bu yolda ilerlemek isteyen kişinin, güllerle kaplı bir yürüyüş yolu bulmayı beklememesi gerekir.

Bu kitabı en geniş kitleye hediye edebilmek için -okuyucuları gerek zaten bu yolda yürüyen kimseler olsun gerekse de bu kadim mânevî geleneğin temellerini keşfetmeyi isteyenler olsun- üçümüz de onun herkesin anlayabileceği şekilde olmasını arzu ettik.

Bruno & Romana Solt